

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 353/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresný súd Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-39C/35/2023 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresný súd Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-39C/35/2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B5-39C/35/2023 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. apríla 2024, doplnenou 30. apríla 2024 a 1. júla 2024, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a svojho základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní, ktorý je označený v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a žiada primerané finančné zadosťučinenie.

2. Sťažovateľ sa v namietanom konaní domáha súdnej ochrany pred neoprávneným zásahom do jeho práva na ochranu osobnosti, a to z dôvodu fyzického šírenia tlačenej verzie neperiodickej publikácie s názvom „Padreho klan“ (ďalej len „kniha“) a jej elektronickej verzie. Prostredníctvom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia podaného 30. mája 2023 sa domáhal bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu, ktorého obsahom bol návrh na zabezpečenie zastavenia predaja knihy, návrh na zdržanie sa akéhokoľvek verejného rozširovania a sprístupňovania knihy a návrh na zdržanie sa akéhokoľvek konania smerujúceho k verejnému rozširovaniu a sprístupňovaniu knihy.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta zjavne nesústreďený a neefektívny postup mestského súdu v namietanom konaní, ktorý za 10 mesiacov a 3 dni nerozhodol o podanom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Namieta preto nečinnosť mestského súdu pri rozhodovaní o jeho návrhu s dôrazom na:

- a) zjednodušený procesný postup,
- b) charakteristický dispozičný princíp (rozhodovanie len na základe návrhu),
- c) pomerne krátku lehotu na rozhodovanie normovanú v § 328 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“),
- d) potrebu bezodkladne upraviť pomery, aby nevznikol priestor na nezvratný stav, prípadne na také konanie, ktoré by viedlo k neodstrániteľným následkom.

4. Keďže podľa sťažovateľa obdobné konania nemožno zaradiť k zložitej agende, ide v jeho prípade o prekonanie zákonom stanovenej lehoty o 9 mesiacov a 3 dni, čo je zjavne v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, postup súdu je ústavne nonkonformný a v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Ešte pred prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie na výzvu ústavného súdu podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) mestský súd popísal okolnosti a objasnil príčinu (administratívna chyba vo vedení spisu), pre ktorú nedošlo k dodržaniu zákonnej lehoty na rozhodnutie o navrhovanom neodkladnom opatrení. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie už len doplnil, že návrh na vydanie neodkladného opatrenia

bol uznesením mestského súdu z 20. júna 2024 zamietnutý. Ústavný súd dopytom na mestskom súde zistil, že sťažovateľ podal 18. júla 2024 proti predmetnému uzneseniu odvolanie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je tvrdenie o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote v dôsledku nečinnosti súdu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia.

7. Nespornou skutočnosťou je to, že sťažovateľ návrh na nariadenie neodkladného opatrenia mestskému súdu doručil, no v dôsledku administratívnej chyby rozhodnutie o predmetnom návrhu v zákonom ustanovenej lehote vydané nebolo. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že namietaná nečinnosť súdu je dôsledkom bežného omylu, ktorý môže nastať v priebehu rozhodovacieho procesu, vo všetkých právnych systémoch a na všetkých úrovniach rozhodovania, aj prehliadnutím podania strany sporu. Nesprávny postup súdu, v ktorom je rozhodujúci prvok ľudský faktor, môže teda vzniknúť aj z bežnej nedbanlivosti, o čo ide aj v prípade sťažovateľa. V oblasti práva je bežný omyl jav, ktorému sa objektívne nedá vyhnúť. Na strane druhej je nevyhnutné uviesť, že k zásahu do práv osoby môže dôjsť aj v dôsledku takéhoto bežného omylu, resp. bežnej nedbanlivosti.

8. Ústavný súd štandardne skúma porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. V okolnostiach konkrétnej veci je zřejmé, že výrazný podiel na nevybavení dotknutej veci mal mestský súd. Vec sťažovateľa nie je z právneho (ani skutkového) hľadiska zložitá na posúdenie. Konanie o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúce v uložení navrhovaných povinností protistrane sťažovateľa v rámci ochrany osobnostných práv strany sporu patrí do všeobecnej agendy súdu. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Ústavný súd môže sťažovateľovi vytknúť, že v priebehu namietaného konania sa nepokúsil upozorniť na prietahy v konaní písomnou alebo telefonickou urgenciou. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia (por. III. ÚS 623/2022).

10. Zákonná 30-dňová lehota v § 328 ods. 2 CSP má charakter poriadkovej, resp. inštruktívnej lehoty. Hoci ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia stabilne judikuje, že porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (m. m. III. ÚS 488/2015, IV. ÚS 558/2023, IV. ÚS 71/2024) po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu ústavný súd, prihliadajúc na lehotu uvedenú v § 328 ods. 2 CSP, vyhodnotil jej nedodržanie ako porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Osobitne pritom prihliadol na neprimeranú dĺžku napadnutého konania o nariadenie neodkladného opatrenia v trvaní 10 mesiacov od podania návrhu, v rámci ktorej bol mestský súd úplne nečinný (bod 1 výrokovej časti nálezu). Keďže do dnešného dňa nebolo napadnuté konanie právoplatne ukončené (bod 5 tohto

nálezu), ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať (bod 2 výrokovej časti nálezu).

11. Reflektujúc petit ústavnej sťažnosti, podľa ktorého sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd akcentuje, že sťažovateľ bližšie nešpecifikoval, akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu tohto práva. S prihliadnutím na sťažnostnú argumentáciu sa možno len domnievať, že porušenie tohto práva odvodzuje od rozporovanej existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní. Odhliadnuc od uvedeného, je vhodné pripomenúť, že k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková dĺžka preskúmaného konania orgánu verejnej moci signalizujú, že jeho postupom došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*), čo nie je prípadom sťažovateľa, ktorý predmetné netvrdil, o to menej preukázal. Z uvedeného dôvodu ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výrokovej časti nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

12. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutého práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, kvalifikoval nečinnosť mestského súdu (bod 10 tohto nálezu) ako relevantné prietahy, a preto vyslovil jeho porušenie (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Berúc do úvahy okolnosti prípadu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur (bod 3 a 5 výroku rozhodnutia). Na druhej strane už samotné deklarovanie porušenia uplatnených práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

VI.

Trovy konania

14. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi, ktorého právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty, vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo predstavuje celkom sumu 856,75 eur.

16. Náhradu trov konania za ďalšie podania, ktoré neboli relevantné pre rozhodnutie ústavného súdu, a za ďalšie úkony predstavujúce hotové výdavky a tým aj súčasť režijného paušálu (§ 15 a § 16 vyhlášky) sťažovateľovi ústavný súd nepriznal, pričom dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023, I. ÚS 315/2024).

17. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu